

Лендел Іван Іванович,
студент спеціальності «Менеджмент»,
Головачко Василь Михайлович,
к.е.н., доцент кафедри обліку
і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

На сьогоднішній день будь – які розрахунки між підприємствами повинні бути відображені на рахунках бухгалтерського обліку. Несвоєчасність оплати по розрахунках з реалізації товарів, робіт і послуг призводить до виникнення дебіторської заборгованості.

Дослідженням проблем організації обліку дебіторської заборгованості у різні роки займалися такі вітчизняні науковці, як М. Д. Білик, Ф. Ф. Бутинець, Б. І. Валуєв, С. Ф. Голов, В. І. Єфіменко, В. М. Костюченко, М. В. Кужельний, Ю. Я. Литвин, О. В. Лишиленко, В. Г. Лінник, В. Я. Плаксієнко, В. В. Сопко, К. С. Сурніна, Н. М. Ткаченко та багато інших.

Відсутні загальні методологічні підходи до обліку дебіторської заборгованості, а це дозволило б усувати виникаючі недоліки в залежності від специфіки діяльності та організації роботи бухгалтерії на підприємствах. Серед існуючих проблем обліку дебіторської заборгованості основною є нормативне її визначення, подане в П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»[1], обмежуючи її тільки заборгованістю покупців за відвантажені товари, роботи, послуги, що не є коректним, оскільки, наприклад, видані аванси підприємства не є його доходом і, відповідно, не можуть бути визначені як дебіторська заборгованість.

Практичне застосування дебіторської заборгованості тягне за собою ряд проблем, а саме:

- 1) неефективне розмежування видів дебіторської заборгованості;
- 2) непристосованість визначення величини резерву сумнівних боргів в практичній діяльності підприємств;
- 3) проблеми в відображенні обліку дебіторської заборгованості в облікових регістрах;
- 4) неефективне створення системи контролю обліку дебіторської заборгованості, що спричиняє проблему обґрунтованості дебіторської заборгованості як загалом так і по окремих видах;
- 5) невідповідності та розбіжності обліку дебіторської заборгованості між змістом П(С)БО 10 та положенням МСБО.

Досить важливим питанням обліку дебіторської заборгованості є її оцінка. Через невизначеність, пов'язаної з оплатою дебіторської заборгованості, в балансі вона оцінюється з певною мірою обережності - за чистою вартістю реалізації[2], формування якої досягається зменшенням на суму створеного резерву сумнівних боргів, що співпадає з П(С)БО як за необхідністю та наявністю такого поняття, так і за змістовністю визначення чистої реалізаційної вартості - сума поточної дебіторської заборгованості за вирахуванням резерву сумнівних боргів. В рамках приведення національних стандартів обліку до вимог міжнародних існує гостра

необхідність розробки чи перейняття та впровадження методів визначення розміру резерву сумнівних боргів.

Ще однією проблемою можна вважати розмежування понять сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості, що пов'язані безпосередньо з визначенням граничної суми заборгованостей відповідно до нормативних документів підприємства та розрахунку резерву сумнівних боргів з якого повинні покриватися суми безнадійних боргів. Методика розрахунку не є пристосована для вітчизняних підприємств, тому доцільніше проводити розрахунок на підставі статистичних даних.

З метою надання якісної бухгалтерської інформації про заборгованість господарчого суб'єкту, користувачам для прийняття рішень пропонується розробити таку форму бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, для якої властиві:

а) наявність єдиного підходу до обліку заборгованості;

б) високоякісний облік довгострокової дебіторської заборгованості, зумовлений наявністю розробки єдиного підходу до реєстрації та обліку довгострокової дебіторської заборгованості в системі синтетичних рахунків; веденням аналітичного обліку за кожним видом довгострокової дебіторської заборгованості в розроблених відомостях аналітичного обліку[3].

Таким чином, дебіторська заборгованість повинна мати чітке відображення в бухгалтерському обліку з відбиттям всіх операцій між підприємствами з точки зору реалізації продукції чи надання послуг. Крім того важливим елементом є нарахування резерву сумнівних боргів та його безпосереднього використання з метою покриття безнадійних заборгованостей. Особливу увагу слід приділяти розподілу дебіторської заборгованості на короткострокову, довгострокову та поточну, оцінювати перспективи забезпечення таких заборгованостей з метою уникнення неплатоспроможності покупців і замовників.

Список використаної літератури:

1. П(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237 – [електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/z0725-99>

2. Соловйова О. В. "МСФЗ та ГААП: облік і звітність" / О. В. Соловйова // Серія: Бібліотека журналу "Фінансові та бухгалтерські консультації", 328 с.

3. Колеснікова О. М. Проблемні питання обліку резерву сумнівних боргів в контексті Податкового кодексу України / О. М. Колеснікова // Ефективна економіка. – [електронний ресурс] - Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/index.php?Operation=1&iid=772>.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>